

Dosarul nr. 2rac-167/22
2-21078433-01-2rac-04082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – D. Sîrbu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, V. Buhnaci, V. Sîrbu

ÎNCHEIERE

05 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tehnomet Grup” împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 08 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” și s-a menținut hotărârea din 19 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 21 mai 2021 SRL „Tehnomet Grup” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la momentul depunerii acțiunii ÎS „Calea Ferată din Moldova” înregistrează o datorie față de SRL „Tehnomet Grup” în mărime de 2 295 523,21 lei, existența căreia este confirmată prin actul de verificare a decontărilor reciproce semnat de părțile litigante.

Reclamanta a explicat că datoria s-a format în baza contractelor de vânzare-cumpărare încheiate între SRL „Tehnomet Grup” și ÎS „Calea Ferată din Moldova” și anume, contractul nr. 2258/IV/2017 din 2 octombrie 2017 și contractul nr. 2827/IV/2019 din 18 februarie 2019. Temei pentru apariția datoriei a servit facturile fiscale, eliberate de către SRL „Tehnomet Grup” în baza contractelor de vânzare-cumpărare, care nu a fost achitată de pârâtă și anume: factura fiscală seria și numărul IV3201662 din 31 decembrie 2018, factura fiscală seria și numărul IV3201673 din

18 aprilie 2019, factura fiscală seria și numărul IV3201674 din 15 mai 2019, factura fiscală seria și numărul IV3201675 din 13 iunie 2019.

La 17 decembrie 2020 SRL „Tehnomet Grup” a înaintat ÎS „Calea Ferată din Moldova” notificarea nr. 17-12-2020, prin care a solicitat achitarea datoriei formate, iar ca răspuns pârâta a remis scrisoarea nr. H-4/2769 din 29 decembrie 2020, prin care a confirmat existența datoriei sale în mărime de 2 295 523,21 lei. Cu toate acestea, pârâta a refuzat să achite datoria.

Reclamanta a susținut că refuzul neîntemeiat al pârâtei de achitare a datoriei i-a cauzat prejudicii și a pus-o în situația de a se adresa în instanța de judecată.

Pentru repararea prejudiciului cauzat prin întârzierea plăților de către pârâtă, reclamanta a calculat, conform art. 942 Cod civil, pentru perioada de întârziere 21 noiembrie 2018 – 21 mai 2021 - dobânda de întârziere în mărime de 823 570,85 lei.

La data de 02 noiembrie 2021 SRL „Tehnomet Grup” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a datoriei în mărime de 2 295 523,21 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 968 190,18 lei, calculată pentru perioada 21 noiembrie 2018 – 03 noiembrie 2021, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost admisă. S-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Tehnomet Grup” suma de 2 295 523,21 lei cu titlu de datorie, suma de 968 190,18 lei cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 50 000 lei cu titlu de cheltuieli legate de achitarea taxei de stat la momentul depunerii acțiunii, iar în total suma de 3 313 713,39 lei.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 23 noiembrie 2021, în termenul legal, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a contestat-o cu apel.

La 20 mai 2022 intimata SRL „Tehnomet Grup” a depus referință asupra cererii de apel, totodată fiind depusă și cerere privind încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a dobânzii de întârziere pentru perioada 20 noiembrie 2021 – 24 mai 2022 în mărime de 170 413,73 lei, în temeiul art. 372 alin. (3) din Cod de procedură civilă.

Prin decizia din 08 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” și s-a menținut hotărârea din 19 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Tehnomet Grup”, în conformitate cu prevederile art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, dobânda de întârziere pentru perioada 20 noiembrie 2021-24 mai 2022, în mărime de 170 413,73 lei.

Instanțele ierarhic inferioare au remarcat că relațiile comerciale dintre părți, în temeiul cărora se pretinde încasarea datoriei, au derulat la 31 decembrie 2018, 18 aprilie 2019, 15 mai 2019 și 13 iunie 2019, adică, parțial, până la adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative și parțial, după modernizarea Codului civil.

Conform dispozițiilor art. 7 alin. (4), (5) Codul civil (în redacția legii din 01 martie 2019), (4) în cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale,

dacă legea nouă nu prevede altfel. (5) În situațiile prevăzute la alin.(4), dispozițiile legii noi se aplică modalităților de exercitare a drepturilor sau de executare a obligațiilor, precum și de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora. Deasemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispozițiilor ei imperative sînt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.

Conform prevederilor art. 512 alin. (1) Cod civil (în redacția legii în vigoare pînă la 01 martie 2019, la momentul încheierii contractului) în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 774 Cod civil (în redacția legii din 01 martie 2019) în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligația poate fi pură și simplă sau afectată de modalități. Prestația trebuie să fie posibilă și determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

Potrivit art. 776 Cod civil (în redacția legii din 01 martie 2019) obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 858 alin. (1), (2) Cod civil (în redacția în vigoare din 01 martie 2019), temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit

Instanța de apel și prima instanță au dispus admiterea pretenției cu privire la încasarea datoriei, în condițiile în care la baza raportului juridic între părți se află contractele de vânzare-cumpărare, atașate la dosar, valabilitatea cărora este prezumată a fi legală, nefiind adusă proba contrariului, precum și din evidența contabilă primară și anume din conținutul facturilor fiscale anexate la dosar, semnate de ambele părți fără rezerve și obiecții, raportate la actul de verificare a decontărilor reciproce, precum și reieșind din faptul că pârâta nu a obiectat împotriva datoriei acumulate.

Executarea obligațiilor de către SRL „Tehnomet Grup” rezultă expres din facturile fiscale atașate la materialele cauzei, precum și actul de verificare, asupra cărora nu au fost înaintate careva obiecții din partea pârâtei.

Stabilind că ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu și-a executat în termen obligația de plată a sumelor bănești pretinse, instanța de apel și prima instanță, pe cale de consecință, au considerat întemeiată cerința reclamantei SRL „Tehnomet Grup” cu privire la încasarea dobânzii legale de întârziere în mărime de 968 190,18 lei, calculată pentru perioada 21 noiembrie 2018 – 03 noiembrie 2021, pârâta fiind pusă în întârziere începând cu momentul scadenței obligațiilor pecuniare. Deși raportul juridic dintre părți a fost instituit pînă la 01 martie 2019, dar, ținând cont de aplicabilitatea imediată și directă a noilor dispoziții legale în curs de realizare, la capitolul încasarea dobânzii de întârziere acestea urmează a fi încasate pentru perioada 21 noiembrie 2018-28 februarie 2019, conform art.619 Cod civil sub egida Codului civil în redacția de pînă la 01 martie 2019, iar pretențiile cu privire la

încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 01 martie 2019 – 03 noiembrie 2021 vor fi guvernate de art. 942 Cod civil (în redacția legii din 01 martie 2019).

Totodată, pe lângă pretențiile admis de către prima instanță, instanța de apel a dispus încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a dobânzii de întârziere pentru perioada 20 noiembrie 2021 – 24 mai 2022 în mărime de 170 413,73 lei, în temeiul art. 372 alin. (3) din Cod de procedură civilă, având în vedere că la caz s-a constatat netemeinicia apelului declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Instanța de apel a respins argumentele apelantei cu referire la faptul că reclamanta pretinde încasarea dobânzii de întârziere și pentru sumele care deja au fost achitate, or, livrările s-au efectuat cu două luni înainte de eliberarea facturilor fiscale, iar la momentul efectuării plăților, debitorul nu indicase destinația plății, astfel că sumele achitate erau transferate în contul stingerii datoriei istorice.

La 24 iunie 2022 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei din 08 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului recurenta ÎS „Calea Ferată din Moldova” a invocat aceleași temeuri, care au fost invocate în cererea de apel, că a justificat motivul neexecutării obligațiilor contractuale care a survenit în rezultatul împrejurărilor imprevizibile legate de situația epidemiologică din țară, care a afectat situația financiară a întreprinderii.

În aceste condiții, recurenta consideră că instanțele de judecată nu au aplicat art. 904 alin. (1) din Codul civil (în redacția legii din 01 martie 2019), care prevede că neexecutarea obligației debitorului este justificată dacă ea se datorează unui impediment în afara controlului debitorului și dacă debitorului nu i se putea cere în mod rezonabil să evite sau să depășească impedimentele ori consecințele acestuia. Aceste împrejurări, în opinia recurentei, condiționează casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

Totodată, recurenta a invocat că instanța de apel, admitând încasarea unei dobânzi de întârziere în mărime de 170 412,21 lei, nu a ținut cont că aceasta a fost calculată și pentru perioada de 60 de zile în care au fost suspendate de drept examinarea cauzelor civile în instanțele de judecată.

De asemenea, a indicat că instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că reclamanta a calculat dobânda de întârziere din sumele care la momentul înaintării acțiunii în instanța de judecată erau deja stinse, iar instanțele de judecată, contrar acestor circumstanțe, au admis integral pretenția reclamantei.

În conformitate cu articolul 433 lit. a), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Completul constată că, în speță, cererea de recurs este îndreptată împotriva deciziei din 08 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, aceasta este depusă de către de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, care are calitatea procesuală de pârâtă și este îndreptățită să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 08 iunie 2022. Prin urmare, recursul, declarat la 24 iunie 2022 de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, este în termen.

Prin referința din 18 august 2022 SRL „Tehnome Grup” a solicitat de a considera inadmisibil recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către „Calea Ferată din Moldova” asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă ÎS „Calea Ferată din Moldova” și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către „Calea Ferată din Moldova”, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (11) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, împotriva deciziei din 08 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas